

Bloomberg Businessweek

20 Ağustos 2017 • businessweek.com.tr

Türkiye

Moskova'nın Dönüşümü

Dünya, Rusya hakkında ambargo, hacker'lar, uluslararası politik dengeler, gibi konuları konuşadursun ülkenin başkenti Moskova yepyeni bir çehreye bürünüyor. s.34

FİYATI 6 TL

KKTC 7,5 TL

ISSN 1306-2387 2 6

9 771306 238008

Mardin'in Çevresinde Geçmiş Zamana Yolculuk...

*Geçtiğimiz haftalarda medeniyetlerin beşiği Mardin'i anlatmıştık sizlere. Şimdi sıra bu kadim kentin yakın çevresini ve bazı ilginç merkezlerini gezmeye geldi.
Engin Gündüz*

Hasankeyf

**TURABDİN/DEYRÜLZAFARAN
MANASTIRI**

Mardin ve çevresinde yaşayan kadim yöre halkı Süryanilerin önemli ibadet merkezleri yer alır.

Bunların başında Deyrülzafaran Manastırı gelir. Mardin'e uzaklığı 3 kilometre olan Turabdin'de M.Ö 4000 yılında inşa edilen Manastır günümüze dek aynı görkemiyle gelmiştir. Yılın her mevsimi hem yabancı hem de yerli turistlerin akınına uğrar. Kapının dışında uzun kuyruklar oluşur.

İki tarafı yüksek ağaçlarla bezenmiş yoldan ağır ağır Manastıra doğru çıkarken uhrevi ortam etkisini göstermeye başlar. Manastır bünyesindeki genç rehberler geziniz boyunca size eşlik eder. Güneş

Tapınağı, Mor (Aziz) Hananyo Kilisesi, Azizler Evi ve Meryem Ana Kilisesi, Manastır içindeki görülmesi gereken yerlerdir. Bahçenin her köşesinde zeytin ağaçları bulunur. Süryaniler için halen dünyanın başta gelen ibadet merkezidir. Bilet gişesinin yanındaki çay bahçesinde safranlı çay içebilir, hemen yanındaki satış noktasından arkadaşlarınıza harika zeytinyağı ve şaraplar alabilirsiniz.

DARA ANTİK KENTİ

Mezopotamya'nın Efes'i olarak nitelenen üç bin yıllık Antik Dara kenti, Parsedia (dinlence) yeri olarak kurulmuştur. Romalılar ise Garnizon yeri olarak değerlendirmişlerdir. Kentin kurucusu Daraxis'in hazinesini burada bir yerlerde sakladığı ►

Midyat

Dara Antik Kenti

◀ söylencesinde dolayı kentin pek çok yeri çeşitli zamanlarda kazılmıştır.

Tiyatrosu, su değirmeni, kilisesi, çarşısı, cephaneliği ve 40 metre derinliğindeki daha sonraları zindan olarak kullanılacak yer altı yerleşimi ve kenti çevreleyen, bugüne kadar da sağlam kalan surları mutlaka görülmesi gereken yerlerdendir. Antik kentte uzun süredir devam edilen kazılarda Pers ve Roma döneminde su ihtiyacını karşılamak üzere oluşturulan sarnıçlar ortaya çıkarılmıştır. Çıkarılan kısım kadar daha ortaya çıkarılmamış yerlerin varlığı da biliniyor. Antik kentin ilgi çeken sarnıçları, bugün ahır olarak kullanılan evlerin altındadır. Her boy her yaşta renkli giysiler içinde, ellerinde satmayı arzuladıkları çiçekten yaptıkları taçlarla Kürt çocukları sizleri peşlerine takıp buralara çekmek ister. Sarnıçlar İstanbul'dakilerden daha da büyük ve derindir. Klostrofobiniz yoksa en aşağıya kadar inebilirsiniz.

Antik kentin çıkışındaki çay bahçesinde buraya özgü naneli ayran yapılmaktadır. Ağaçların altındaki sedirlere yayılarak hem dinlenebilir hem de gözleme ayran ikiliyle ara atıştırma yapabilirsiniz.

MİDYAT

Midyat denilince hemen akla gelen iki şey vardır: Telkari ve televizyon dizisi Sila. Telkari gümüşün usta ellerde dantel gibi işlenmiş halidir. Eskiden Midyat Çarşısı hepten telkari atölye ve dükkanlarıyla doluydu, zaman içinde yeni ustalar yetişmeyince telkari sanatı da can çekişmeye başlamış.

Sıla dizisi, Midyat Konukevi'ni hem Türkiye'ye hem de Ortadoğu ülkelerine tanıtmıştır. Yakın ülkelere de burayı görmek için pek çok Arap turist gelmektedir. Geçmişte Şabo-Şahho Ailesi tarafından konak olarak kullanılan iki ev yan yanadır ve bu evlerde 40 yıl öncesine kadar yaşamışlık vardır. Halen İsviçre'de yaşayan bu ailenin mensuplarından Mebrure Saboğlu ile beraber restore edilmeyi bekleyen ikinci evi gezmiş, çocukluk anılarını dinlemiştim. Restore edilen Midyat Konukevi ise Midyat'a tepeden bakan geniş ve görkemli balkonlarıyla zamana meydan okuyor. Balkonların kenarındaki yoğun el işçiliği dikkat çekici. En tepeye çıkmayı başarılırsanız Midyat kuşbakışı ayağınızın altında; inanın Midyat'ı buradan seyretmenin keyfi bir başka.

Midyat Çarşısı eskisi gibi hareketli olmasa da baharat, kahve ve kaçak çay almak için uğranılabilir. Midyat'ın özel künefesini Midyat'ın yanı başındaki Estelde Sadık Künefe'de yemeden sakın ayrılmayın...

MOR GABRIEL MANASTIRI / DEYRULUMUR

Midyat İlçesi'nin 23 kilometre güney doğusunda bulunan Mor Gabriel Manastırı, Süryanilerin dünyadaki en önemli haç merkezlerinin başında gelir. Manastırın temelleri Savurlu Mor Samuel ve Kartminli Mor Şemun tarafından 379 yılında atılmış ve kısa sürede tamamlanmıştır. Daha sonraki yıllarda çeşitli eklemeler yapılmıştır.

Bin 600 yıllık manastırın etrafını saran taş işçiliğinin zirveye çıktığı duvarlar kapalı bir kutu gibi yapıyı dışarıya karşı gizler. Kapıdan girince sizi karşılayan ön avlu manastırın adeta bir özetidir. Tertemiz yollar, bakımlı bahçe içindeki zeytin ağaçları ve en önemlisi buraya yakışan sessizlik sizi içine alır hemen. Saat başlarında çalan çanlar bile sizi bu uhrevi ortamdaki koparamaz. Mor Gabriel,

Mor Gabriel Manastırı

manastır gönüllüsü Kuryakos ile gezilir. Kendini buraya adamıştır Kuryakos. Günün her saati ardı kesilmeyen gruplara aynı içtenlikle manastırın her bölümünü anlatır. En alt kattaki mezar odalarını gezerken içiniz bir tuhaf olur. Papazların oturur vaziyette yüzleri doğuya dönük olarak gömülmesi, kıyamet gününde Hz. İsa'yı ayağa kalkarak karşılamaları içindir.

Yaşayan bir ibadet merkezidir, genç kuşaklara Süryanice eğitim verilmektedir.

BEYAZ SU

Hep dini mekanlar gezilecek değil; Midyat Nusaybin arasında Beyaz Su Çayı'nın kenarında müthiş bir ortamdır Beyaz Su. Yemyeşil bir ortam içindeki gazinolarda ayaklarınızı dereye sokarak oturabilir, masanızı suyun içine koyabilir, kebab veya alabalığınıza keyif içinde yiyebilirsiniz. Ağaçların altında serin bir mekandır, müzisyenler gelip başınızda dikilmediği sürece oturma tahtlarında kısa bir uyku kaçamağı bile yapabilirsiniz.

SAVUR

Mardin'e uzaklığı 47 kilometre olan Savur'un adı, Arapça "savı" olarak

kullanılan, Süryanice "savro" boyun anlamındaki sözcükten türetilmiştir. Mardin'deki evlerin taş işçiliğinin devamı bu ilçede görülebilir. Tarihi dokusu içinde en iyi korunan Süryani evi Savur'dadır. İçindeki mobilya ve kullanılan eşyalara kadar adeta müze ev gibidir. Kalesi, Kaya Evleri, Eski Ulu Cami, Romaniye ve Mor Yuhann (Dereiçi Köyü) kiliseleri, türbeler, Başkavak Köprüsü ilçede görülecek yerler arasındadır. Savur mutlaka gezi programına alınmalıdır.

HASANKEYF

Hasankeyf aşlında Batman'a bağlıdır. Ama Mardin'e kadar gelip de iki saatlik mesafede olan Hasankeyf'e uğramadan gitmek olmaz. Geçmiş aylarda Zeynel Abidin Türbesi'nin yeni yerine taşınmasından sonra tespit edilen diğer eserler de yeni yerlerine zamanla taşınacaklar. 2020'de İlisu Barajı, tepeden net olarak gördüğümüz El Rızk Cami'nin minaresini örtecek şekilde yöreyi su altında bırakacak. Hasankeyf'te hayat yavaş yavaş duruyor, uzun zamandır Hasankeyf Kalesi'ne çıkış kapalı. Dicle Nehri manzaralı basamaklardaki kahvelerde buraya özgü hilve

kahvesini içebilirsiniz. Buranın gönüllü rehberleri sizi karşılar, bilgi verir, gezdirir ve uğurlar. Kendi kalemlerinden çıkma Hasankeyf kitabı satarlar, alırsanız onlara emeklerinin karşılığında katkıda bulunmuş olursunuz. Hasankeyf'in son çocukları, akıllı telefonları panoramik fotoğraf çekmek için hepimizden iyi kullanıyor, onlara da bu emeklerinin karşılığı ufak bir okul harçlığı verilse iyi olur.

Bu defa gördüğümde Dicle içindeki köprü'nün üzeri özel maddeyle kaplanmıştı, belli ki su altında kalacak Artuklu eserlerinden birinin Kaş'ta batırılan gemi örneğindeki gibi ilerde dalgıçlar için malzeme olması istenmiş.

Dicle nehri artık küs akıyor, etrafındaki eserlerin taşınacak olması onu da etkilemiş. Eskiden üzerinde motorla gezilir, kıyısındaki lokantalarda balık yenirdi, o günler geçmişte kalmış, Dicle sessizliğe ve hüznü bürünmüş.

Hasankeyf'i hala görmediyseniz bu yıllar son fırsat.

İçimiz buruk olarak El-Rızk Camini ve ufak çarşısı arkamızda bırakarak Mardin'e dönmek üzere Hasankeyf'e bu defa elveda diyorum. **B**